

instytucyj finansowych, którą określi Minister Skarbu.”;

13) po art. 14 dodaje się nowe art. 14a i 14b o brzmieniu:

„Art. 14a. 1. Sieroty i dzieci osób, wymienionych w art. 2 ust. 1, mają prawo pierwszeństwa przy przyjmowaniu do szkół państwowych i samorządowych oraz korzystania z ulg takich, jakie są przyznawane przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego dzieciom funkcjonariuszów państwowych w szkołach wyższych, średnich ogólnokształcących i zawodowych, w zakładach kształcenia nauczycieli i w szkołach artystycznych.

2. Sieroty i dzieci osób, określonych w art. 5 ust. 1 lit. a), korzystają z całkowitego zwolnienia z obowiązku uiszczania rocznych opłat administracyjnych, pobieranych w państwowych szkołach wyższych, średnich ogólnokształcących i zawodowych, w zakładach kształcenia nauczycieli i w szkołach artystycznych, jeżeli czynią dostateczne postępy w nauce i zachowują się zadawalająco.

Art. 14b. 1. Osoby, określone w art. 2 ust. 1 i 2, mają przy równych kwalifikacjach pierwszeństwo przy nadawaniu zezwoleń lub zawieraniu umów na sprzedaż wyrobów mono-

polowych, biletów loteryjnych, na prowadzenie bufetów i księgarni kolejowych w przypadkach, gdy przepisy szczególne inaczej nie stanowią.

2. Zrzeszenia przemysłowo-handlowe, złożone z osób, określonych w art. 2 ust. 1, mają pierwszeństwo przy uzyskiwaniu uprawnień, udzielanych zrzeszeniom tego rodzaju.”

Art. 2. Minister Opieki Społecznej ogłosi w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej jednolity tekst ustawy o zapewnieniu pracy i o zaopatrzeniu uczestników walk o niepodległość Państwa Polskiego z uwzględnieniem zmian, wprowadzonych ustawą niniejszą.

Art. 3. Wykonanie ustawy niniejszej porucza się Prezesowi Rady Ministrów oraz Ministrom Opieki Społecznej i Skarbu.

Art. 4. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezydent Rzeczypospolitej: *I. Mościcki*
Prezes Rady Ministrów: *Stawoj Składkowski*
Minister Skarbu: *E. Kwiatkowski*
Minister Opieki Społecznej:

Marian Zyndram-Kościałkowski

504

DEKRET PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ

z dnia 7 sierpnia 1939 r.

Przepisy dyscyplinarne dla Sił Zbrojnych.

Na podstawie art. 63 ust. (1) ustawy konstytucyjnej oraz art. 3 część I lit. b) dekretu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 9 maja 1936 r. o sprawowaniu Zwierzchnictwa nad Siłami Zbrojnymi i organizacji naczelnych władz wojskowych w czasie pokoju (Dz. U. R. P. Nr 38, poz. 286) postanawiam co następuje:

DZIAŁ I.

Odpowiedzialność dyscyplinarna.

Rozdział I.

Władza dyscyplinarna.

Art. 1. Władza dyscyplinarna służy do utrzymania w Siłach Zbrojnych karności i porządku; uprawnia ona do nakładania kar dyscyplinarnych według przepisów niniejszych.

Art. 2. 1. Władzę dyscyplinarną sprawują następujący przełożeni wojskowi:

- 1) dowódca kompanii (szwadronu, baterii i eskadry lotniczej);
- 2) dowódca batalionu (dywizjonu kawalerii i artylerii);
- 3) zastępca dowódcy pułku;
- 4) dowódca pułku;

- 5) dowódca piechoty dywizyjnej (artylerii dywizyjnej);
- 6) dowódca dywizji;
- 7) dowódca okręgu korpusu i dowódca floty;
- 8) inspektor armii (dowódca armii), wiceminister spraw wojskowych, szef Sztabu Głównego, generał do prac przy Generalnym Inspektorze Sił Zbrojnych, inspektor Obrony Powietrznej Państwa i Szef Kierownictwa Marynarki Wojennej;
- 9) Generalny Inspektor Sił Zbrojnych (Naczelny Wódz) i Minister Spraw Wojskowych.

2. Minister Spraw Wojskowych — a na obszarze operacyjnym Naczelny Wódz — nadaje uprawnienia dyscyplinarne innym przełożonym wojskowym, określając zakres ich władzy dyscyplinarnej równorzędnie do uprawnień przełożonych wojskowych wymienionych w ust. 1.

Art. 3. 1. Władzę dyscyplinarną sprawują zasadniczo przełożeni oficerowie.

2. Przełożeni podoficerowie mogą sprawować władzę dyscyplinarną w przypadkach wskazanych w przepisach niniejszych.

Art. 4. 1. Władzę dyscyplinarną sprawuje przełożony posiadający wyższy stopień wojskowy od podwładnego lub stopień z nim równy.

2. Jeżeli przełożony posiada stopień wojskowy niższy od podwładnego, władza dyscyplinarna przechodzi na bezpośrednio wyższego przełożonego dyscyplinarnego, posiadającego wyższy stopień wojskowy od podwładnego lub stopień z nim równy.

Art. 5. 1. Władzę dyscyplinarną sprawuje przełożony osobiście.

2. Jeśli przełożony dyscyplinarny nie może pełnić obowiązków służbowych przez czas ponad trzy dni, władza dyscyplinarna na ten czas przechodzi na jego zastępcę, lub w braku zastępcy na żołnierza, któremu przełożony danej jednostki poleci zastępstwo. W braku takiego polecenia władza dyscyplinarna przechodzi na najstarszego stopniem żołnierza.

3. W razie nieobecności przełożonego dyscyplinarnego, trwającej krócej niż trzy dni, zastępca może wykonywać władzę dyscyplinarną tylko w tym przypadku, gdy doraźne przywrócenie porządku staje się konieczne w interesie służby i dyscypliny.

Art. 6. 1. Władzę dyscyplinarną sprawuje zasadniczo bezpośredni przełożony dyscyplinarny.

2. Bezpośrednim przełożonym dyscyplinarnym jest:

1) w stosunku do żołnierzy pełniących czynną służbę wojskową — ten stanowiskiem służbowym najniższy przełożony żołnierza, któremu z mocy przepisów niniejszych służy władza dyscyplinarna co najmniej dowódcy kompanii (szwadronu, baterii i eskadry lotniczej);

2) w stosunku do innych osób podlegających przepisom niniejszym — ten stanowiskiem służbowym najniższy dowódca (komendant, kierownik, szef), któremu z mocy przepisów niniejszych służy władza dyscyplinarna i któremu osoby te służbowo podlegają lub znajdują się przy jednostce przez niego dowodzonej albo kierowanej.

3. W przypadkach nie wymienionych w ust. 2 bezpośrednim przełożonym dyscyplinarnym osób podlegających przepisom niniejszym jest zwierzchnik sądowno-karny.

Art. 7. 1. Władzę dyscyplinarną sprawuje wyższy przełożony dyscyplinarny z pominięciem bezpośredniego przełożonego dyscyplinarnego, jeżeli:

1) czyn karalny popełniono w jego obecności lub przeciw jego powadze;

2) wyższy przełożony dyscyplinarny dowiedział się bezpośrednio o popełnieniu czynu karalnego i uznaje za wskazane osobiście ukarać winnego;

3) wyższy przełożony dyscyplinarny, rozstrzygając zażalenie, uznaje za wskazane ukarać załającego się za wniesienie lekkomyślnie nieuzasadnionego zażalenia;

4) niższy przełożony dyscyplinarny przedstawił sprawę wyższemu przełożonemu dyscyplinarnemu do ukarania;

5) niższy przełożony dyscyplinarny zaniechał ukarania z przyczyn, które wyższy przełożony dyscyplinarny uznaje za niesprawiedliwione.

2. W przypadkach wymienionych w ust. 1 pkt 1), 4) i 5) wyższy przełożony dyscyplinarny może zlecić ukaranie winnego bezpośrednio przełożonemu dyscyplinarnemu.

Art. 8. Z pominięciem bezpośredniego przełożonego dyscyplinarnego władzę dyscyplinarną sprawują również:

1) komendant garnizonu (miasta) co do osób, które poza obrębem swej jednostki, a na obszarze garnizonu dopuściły się czynu wykraczającego przeciw karności lub porządkowi wojskowemu albo zagrażającego bezpieczeństwu i spokojowi publicznemu. Jeżeli jednak bezpośredni przełożony dyscyplinarny sprawcy znajduje się w tym samym garnizonie, wówczas komendant garnizonu (miasta) przekazuje załatwienie sprawy dyscyplinarnej bezpośrednio przełożonemu dyscyplinarnemu, chyba że czyn karalny popełniono w jego obecności lub przeciw jego powadze, albo też chodzi o czyny zagrażające karności i bezpieczeństwu w garnizonie;

2) komendant placu i oficer placu — co do szeregowców i podoficerów przebywających przejściowo w danym garnizonie, jeżeli na obszarze garnizonu dopuścili się czynu wykraczającego przeciw karności lub porządkowi wojskowemu, albo zagrażającego bezpieczeństwu i spokojowi publicznemu;

3) dowódca okrętu lub dowódca zespołu co do osób nie wchodzących w skład załogi okrętu lub zespołu w warunkach określonych w pkt 1).

R o z d z i a ł II.

Odpowiedzialność osobowa.

Art. 9. Władzy dyscyplinarnej podlegają:

1) żołnierze w czynnej służbie wojskowej i w stanie nieczynnym;

2) osoby, które przebywają przy jednostce wojskowej zmobilizowanej lub będącej poza granicami Rzeczypospolitej;

3) osoby należące do załogi lub wzięte w charakterze służbowym na pokład okrętu, należącego do marynarki wojennej, albo też statku wcielonego do niej w czasie mobilizacji lub wojny;

4) jeńcy wojenni i zakładnicy pozostający pod nadzorem wojskowym; jeżeli w czasie istnienia okoliczności określonych w pkt 1) — 4) dopuszczają się jakiegokolwiek czynu, którego ukaranie dyscyplinarne jest dopuszczalne.

Art. 10. Władzy dyscyplinarnej podlegają ponadto:

- 1) osoby stanu urlopowanych oraz żołnierze stanu spoczynku, jeżeli w stosunku służbowym z przełożonym wojskowym lub też będąc w mundurze wojskowym dopuszczają się przewinienia dyscyplinarne lub przestępstwa wojskowego, które w myśl przepisów obowiązujących może być karane dyscyplinarne;
- 2) osoby powołane do osobistych świadczeń wojennych, jeżeli w czasie wykonywania obowiązku świadczenia dopuszczają się wykroczenia nieusłuchania rozkazu lub polecenia przełożonego w zakresie wykonywania robót i usług objętych obowiązkiem osobistego świadczenia.

Art. 11. Władzy dyscyplinarnej podlegają również wszystkie osoby, podlegające właściwości sądów wojskowych, jeżeli dopuszczają się przestępstw należących do właściwości tych sądów, za które ukaranie dyscyplinarne według przepisów obowiązujących jest dopuszczalne.

Rozdział III.

Odpowiedzialność rzeczowa.

Art. 12. 1. Dyscyplinarne karze się za przewinienia i przestępstwa dyscyplinarne.

2. Przewinieniami dyscyplinarnymi są czyny wykraczające przeciw karności, porządkowi wojskowemu lub przepisom i rozkazom wojskowym, jeżeli nie zawierają znamion przestępstwa.

3. Przewinieniami dyscyplinarnymi są wykroczenia i występki, których ukaranie dyscyplinarne z mocy przepisów szczególnych jest dopuszczalne; ukaranie za te przestępstwa, jeżeli są one ścigane na wniosek pokrzywdzonego, jego władzy przełożonej lub z oskarżenia prywatnego może nastąpić tylko za zgodą stawiającego wniosek lub oskarżyciela prywatnego.

Art. 13. 1. Nie można karać za przewinienia dyscyplinarne, jeżeli od dnia ich popełnienia, bez względu na to kiedy zostały ujawnione, upłynęło więcej niż 3 miesiące.

2. Ukaramo za przewinienie dyscyplinarne, objęte postępowaniem sądowym lub honorowym może nastąpić tylko w ciągu 3 miesięcy od dnia uprawomocnienia się wyroku, umorzenia sprawy, odmowy ścigania lub orzeczenia sądu honorowego.

Art. 14. 1. Nie można karać za przestępstwa dyscyplinarne w razie ich przedawnienia.

2. Przestępstwa dyscyplinarne przedawniają się w terminach i na zasadach, przewidzianych w przepisach karnych.

Rozdział IV.

Kary dyscyplinarne.

A. Przepisy wspólne.

Art. 15. 1. Kary dyscyplinarne dzielą się na: kary porządkowe, kary pozbawienia wolności i kary na czci.

2. Do kar porządkowych należą:

- 1) nagana ustna;
- 2) nagana pisemna;
- 3) meldowanie się w ubiorze polowym, a w marynarce wojennej w ubiorze desantowym;
- 4) zakaz opuszczania koszar (okrętu).

3. Do kar pozbawienia wolności należą:

- 1) areszt lekki;
- 2) areszt średni;
- 3) areszt ciężki;
- 4) areszt domowy (kabinowy);
- 5) areszt garnizonowy.

4. Do kar na czci należą:

- 1) obniżenie stopnia wojskowego;
- 2) zwolnienie ze służby.

Art. 16. 1. Poszczególne rodzaje kar dyscyplinarnych stosuje się zależnie od stopnia wojskowego osoby podlegającej ukaraniu.

2. Jeżeli osoba podlegająca ukaraniu nie posiada stopnia wojskowego stosuje się do osób:

- 1) zajmujących stanowiska urzędników państwowych, albo też posiadających wykształcenie, uprawniające do zajęcia stanowiska I lub II kategorii w państwowej służbie cywilnej — kary przewidziane dla oficerów młodszych;
- 2) zajmujących stanowiska niższych funkcjonariuszów państwowych lub posiadających wykształcenie, uprawniające do zajęcia stanowisk III kategorii w państwowej służbie cywilnej — kary przewidziane dla podoficerów młodszych;
- 3) nie objętych pkt 1) i 2) — kary, przewidziane dla szeregowców.

Art. 17. 1. Nie można wykonać kary dyscyplinarnej w razie jej przedawnienia.

2. Niewykonane kary porządkowe przedawniają się po upływie trzech miesięcy, kary pozbawienia wolności — po upływie sześciu miesięcy od dnia ich nałożenia.

3. Kary na czci nie przedawniają się.

B. Kary porządkowe.

Art. 18. 1. Kara nagany ustnej polega na ustnym skarceniu winnego przy raporcie karnym.

2. Karę tę stosuje się do wszystkich osób podlegających przepisom niniejszym.

Art. 19. 1. Kara nagany pisemnej polega na ustnym skarceniu winnego przy raporcie karnym i podaniu jej ponadto w drodze pisemnej do wiadomości osób w stopniu wojskowym równym i wyższym.

2. Przełożony dyscyplinarny może zarządzić zamiast pisemnego podawania tej kary do wiadomości równorzędnych i wyższych, ogłoszenie jej bezpośrednio ustnie przed frontem oddziału jeżeli chodzi o ukaranie szeregowców lub na zbiórce podoficerskiej — jeżeli chodzi o ukaranych podoficerów z wyłączeniem chorążych.

3. Karę nagany pisemnej stosuje się do żołnierzy, będących w czynnej służbie wojskowej tudzież do jeńców wojennych pozostających pod nadzorem wojskowym.

Art. 20. 1. Kara meldowania się w ubiorze polowym, a w marynarce wojennej w ubiorze desantowym polega na obowiązku meldowania się ukaranego w tym ubiorze w godzinach wolnych od zajęć służbowych w czasie od pobudki do capstrzyka (na okręcie od pobudki do modlitwy wieczornej) w miejscu służbowym wskazanym przez przełożonego. Meldowanie się nie może być nakazane częściej niż 3 razy w ciągu jednego dnia.

2. Karę tę wymierza się na czas od 1 — 7 dni w szczególności za zaniedbywanie ubioru, broni, oporządzenia lub sprzętu albo za złe oczyszczenie konia, tylko w stosunku do szeregowców i starszych szeregowców (równorzędnych) w czynnej służbie wojskowej.

Art. 21. 1. Zakaz opuszczania koszar (okrętu) polega na zatrzymaniu ukaranego w koszarach (na okręcie) w godzinach wolnych od zajęć służbowych; żołnierze mają poza tym obowiązek meldowania się.

2. Żołnierze ukarani meldują się w oznaczonych przez przełożonego godzinach, w czasie od pobudki do capstrzyka (na okręcie od pobudki do modlitwy wieczornej) u oficera lub podoficera służbowego (na okręcie u oficera wachtowego lub dyżurnego), w ubiorze przepisany do wyjścia z koszar lub przy opuszczeniu okrętu; podoficerowie meldują się oddzielnie od szeregowców. Meldowanie się nie może być nakazane częściej niż 3 razy w ciągu jednego dnia.

3. Karę tę stosuje się na czas od 1 do 28 dni do zakwaterowanych w koszarach lub zakrętowanych:

- 1) szeregowców, starszych szeregowców i podoficerów do stopnia plutonowego włącznie (równorzędnych);
- 2) osób cywilnych nie posiadających żadnego stopnia wojskowego lub posiadających stopnie wojskowe wymienione w pkt 1).

4. Osoby, wymienione w ust. 3 nie zakwaterowane w koszarach lub nie zakrętowane,

ukarane tą karą, mają na zarządzenie przełożonego dyscyplinarnego otrzymać na czas trwania kary kwaterę w koszarach lub na okręcie.

C. Kary pozbawienia wolności.

Art. 22. 1. Areszt lekki polega na osadzeniu ukaranego po skończeniu zajęć dziennych w pomieszczeniu zamkniętym od wieczornego posiłku, aż do pobudki — w dni wolne od zajęć i świąteczne przez całą dobę. Ukarany otrzymuje na noc koc, podgłówek oraz siennik. Ukaranemu nie wolno w czasie odbywania kary palić tytoniu oraz wysyłać i odbierać listów bez zezwolenia przełożonego.

2. Podoficerowie odbywają karę aresztu lekkiego oddzielnie od szeregowców, — osoby cywilne oddzielnie od żołnierzy, a kobiety oddzielnie od mężczyzn.

3. Karę aresztu lekkiego stosuje się na czas od 1 do 28 dni do wszystkich osób podlegających przepisom niniejszym, z wyjątkiem oficerów i równorzędnych.

Art. 23. 1. Areszt średni polega na osadzeniu ukaranego samotnie w pomieszczeniu zamkniętym przez cały czas trwania kary.

2. Ukarany w czasie odbywania kary nie korzysta z siennika (twarde łóże), nie wolno mu palić tytoniu, ani też wysyłać i odbierać listów bez zezwolenia przełożonego. Szeregowcy (równorzędni) mają być w czasie trwania kary używani do robót. Żołnierze-uczniowie szkół (kursów) wojskowych biorą udział w czasie odbywania kary we wszystkich zajęciach (wykładach, ćwiczeniach), przy czym po skończonych zajęciach zostają ponownie osadzeni w pomieszczeniu zamkniętym; w zamknięciu również spożywają posiłki.

3. Ukarani mają korzystać codziennie z jednogodzinnej przechadzki w obrębie koszar (okrętu), jeżeli nie są używani do robót lub nie biorą udziału w zajęciach.

4. Karę aresztu średniego stosuje się na czas od 1 — 28 dni do wszystkich osób, podlegających przepisom niniejszym, z wyjątkiem oficerów i równorzędnych.

Art. 24. 1. Areszt ciężki polega na takich samych ograniczeniach i obostrzeniach jak areszt średni, przy czym ukarani otrzymują tylko śniadanie i kolację bez mięsa oraz normalną porcję chleba (post). Obostrzenie postne odpada trzeciego, szóstego, dziesiątego i dwunastego dnia kary. W czasie dni postu nie należy ukaranych używać do robót.

2. Ponowne ukaranie aresztem ciężkim może nastąpić dopiero po upływie tylu dni, ile wynosiła poprzednia kara aresztu ciężkiego.

3. Karę aresztu ciężkiego stosuje się na czas od 1 do 14 dni tylko do szeregowców i starszych szeregowców (równorzędnych), z wyjątkiem podchorążych, szeregowców z cenzurem oraz szeregowców uczniów szkół (kursów) wojskowych, oraz do innych osób podlegających przepisom niniejszym i posiadającym wymienione stopnie wojskowe.

Art. 25. 1. Areszt domowy (kabinowy) polega na zakazie opuszczania przez ukaranego w godzinach wolnych od zajęć służbowych mieszkania (kabin), przyjmowania odwiedzin tudzież uczęszczania i przebywania w klubie (messie).

2. Dowódcą okrętu lub zespołu w stopniu do kapitana marynarki włącznie odbywa areszt kabinowy w mieszkaniu na lądzie, nie pełniąc w czasie odbywania kary swych obowiązków służbowych.

3. Przełożony ma prawo zarządzenia kontroli co do przestrzegania przez ukaranego zakazów wynikających z ust. 1 lub 2.

4. Karę aresztu domowego (kabinowego) stosuje się na czas od 1 do 28 dni do podoficerów od stopnia sierżanta (równorzędnego) wzwyż oraz do oficerów, z wyjątkiem generałów (admiralów) i oficerów sztabowych na stanowiskach dowódcy piechoty dywizyjnej (równorzędnych) i wyższych. Karę aresztu domowego (kabinowego) stosuje się również do innych osób podlegających przepisom niniejszym i posiadających wymienione stopnie wojskowe.

Art. 26. 1. Areszt garnizonowy polega na wyłączeniu ukaranego przez czas odbywania kary od pełnienia obowiązków służbowych i osadzeniu go na ten czas w pomieszczeniu przeznaczonym do odbywania tej kary. Żołnierzom należy dać do wykonania w czasie trwania kary zadanie pisemne z zakresu ich służby, dostarczając im również potrzebnych podręczników. W czasie trwania kary nie wolno ukaranemu przyjmować odwiedzin. Ukaranemu może korzystać codziennie z jedno godzinnej przechadzki.

2. Karę aresztu garnizonowego stosuje się na czas od 1 do 28 dni do oficerów do stopnia porucznika włącznie (równorzędnych) oraz do innych osób podlegających przepisom niniejszym i posiadających wymienione stopnie wojskowe.

D. Kary na czci.

Art. 27. 1. Kara obniżenia stopnia wojskowego polega na pozbawieniu ukaranego posiadanego stopnia wojskowego, powodując powrót do stopnia bezpośrednio niższego.

2. Karę tę stosuje się do starszych szeregowców i podoficerów (równorzędnych), pełniących czynną służbę wojskową karanych już sądownie lub dyscyplinarnie karą pozbawienia wolności.

3. Kara obniżenia stopnia wojskowego poza obniżeniem żołdu lub uposażenia przywiązanego do danego stopnia wojskowego, pociąga za sobą w stosunku do starszych szeregowców i podoficerów (równorzędnych) pełniących służbę z mocy powszechnego obowiązku wojskowego niemożność mianowania na wyższy stopień przez czas 6 miesięcy, a w stosunku do starszych szeregowców i podoficerów (równorzędnych) zawodowych oraz nadterminowych — przez czas 2 lat.

4. Ukaranych przenosi się do innego pododdziału lub innej jednostki organizacyjnej.

Art. 28. 1. Kara zwolnienia ze służby polega na rozwiązaniu stosunku służbowego z ukaranym; nie pociąga ona dla ukaranego utraty praw nabytych przez służbę wojskową.

2. Karę tę stosuje się do zawodowych podoficerów i starszych szeregowców (równorzędnych) oraz do nadterminowych.

3. Kara zwolnienia ze służby może być nałożoną na żołnierza karanego już w drodze dyscyplinarnej lub sądowej po przeprowadzeniu postępowania ostrzegawczego, jeżeli ostrzeżony w wyznaczonym okresie poprawy popełni nowy czyn karany sądownie lub dyscyplinarnie, wskazujący na to, że poprawa nie nastąpiła, a wymagający zwolnienia winnego ze służby ze względu na szkodę, wyrządzoną dla służby, pobudki czynu lub sposób jego popełnienia.

4. Kary zwolnienia ze służby nie stosuje się w czasie wojny i mobilizacji oraz w przypadkach zwiększenia stanu liczebnego Sił Zbrojnych gdy tego wymaga interes obrony Państwa, stwierdzony uchwałą Rady Ministrów.

DZIAŁ II.

Postępowanie dyscyplinarne.

Rozdział I.

Dochodzenie dyscyplinarne.

Art. 29. W razie otrzymania wiadomości o popełnieniu przez osobę podlegającą przepisom niniejszym czynu karalnego w drodze dyscyplinarnej przełożeni nie posiadający władzy dyscyplinarnej wobec sprawcy, oraz starsi mają obowiązek donieść o tym bezpośrednio przełożonemu dyscyplinarnemu sprawcy lub też najbliższej władzy garnizonowej, jeżeli bez takiego doniesienia nie byłoby zapewnione pociągnięcie sprawcy do odpowiedzialności dyscyplinarnej.

Art. 30. 1. W przypadku popełnienia czynu karalnego w drodze dyscyplinarnej, należy ustalić sumiennie i bezstronnie stan faktyczny czynu oraz okoliczności, w jakich został popełniony, dając obwinionemu możliwość obrony.

2. W przypadkach poważniejszych, w szczególności gdy zachodzą wątpliwości co do osoby sprawcy lub stopnia jego winy, oraz w przypadkach gdy sprawcy grozi dyscyplinarna kara na czci dochodzenie należy przeprowadzić pisemnie.

3. Ustalenia faktyczne lub dochodzenie pisemne przeprowadza przełożony dyscyplinarny, albo z jego upoważnienia inny oficer, a jeżeli sprawca popełnił czyn poza obrębem swego oddziału — komendant garnizonu (miasta), komendant (oficer) placu albo żandarmeria. Jeżeli podwładni różnych przełożonych popełnili wspólnie czyn karalny — dochodzenie przeprowadza najbliższy przełożony którego-

kołwiek ze sprawców lub komendant garnizonu (miasta), komendant (oficer) placu albo żandarmeria.

Art. 31. 1. Jeżeli szczególne względy dyscypliny wojskowej tego wymagają można przed nałożeniem kary dyscyplinarnej zarządzić zatrzymanie winnego, osadzając go na czas zatrzymania w pomieszczeniu zamkniętym. Prawo zatrzymania służy temu przełożonemu dyscyplinarnemu, który według przepisów niniejszych może stosować do winnego dyscyplinarne kary pozbawienia wolności.

2. Czas trwania zatrzymania nie może przekraczać 48 godzin. Jeżeli w tym czasie ustalenia faktyczne lub dochodzenie pisemne nie mogą być ukończone i kara nałożona, należy niezwłocznie:

- 1) w sprawie o przewinienie dyscyplinarne — wypuścić sprawcę na wolność;
- 2) w sprawie o przestępstwo dyscyplinarne — sprawę ukarania za to przestępstwo skierować na drogę postępowania sądowego, oddając sprawcę do rozporządzenia wojskowego prokuratora okręgowego lub oficera sądowego.

Art. 32. 1. W toku dochodzenia można sprawcę, będącego w czynnej służbie wojskowej lub pełniącego służbę w administracji wojskowej, zawiesić w czynnościach służbowych, gdy dalsze pełnienie przez niego czynności byłoby przeciwne interesom służby. Prawo zawieszenia w czynnościach służbowych służy przełożonemu dyscyplinarnemu o uprawnieniach co najmniej dowódcy pułku, a co do oficerów zajmujących stanowiska służbowe dowódcy pułku lub okrętu (równorzędne) albo wyższe, przełożonemu dyscyplinarnemu o uprawnieniach co najmniej dowódcy okręgu korpusu (równorzędnemu).

2. Zawieszenie w czynnościach służbowych należy uchylić najdalej z upływem czter-

nastego dnia, licząc od dnia jego zarządzenia. Jeżeli jednak przełożony dyscyplinarny przed upływem tego terminu ukarał winnego dyscyplinarną karą pozbawienia wolności, wówczas zawieszenie w czynnościach służbowych może trwać aż do odbycia kary.

3. Zawieszenie w czynnościach służbowych należy natychmiast uchylić, gdy przełożony dyscyplinarny ze względu na wynik dochodzenia nie znajdzie podstaw do dyscyplinarnego ukarania, albo też ukarał winnego tylko dyscyplinarną karą porządkową.

4. Przełożony dyscyplinarny może uchylić zawieszenie w czynnościach służbowych przed ukończeniem dochodzenia albo przed odbyciem kary dyscyplinarnej, jeżeli uzna, że nie zachodzą już przyczyny uzasadniające zawieszenie w czynnościach służbowych.

5. W przypadku skierowania sprawy o przestępstwo dyscyplinarne na drogę postępowania sądowego, o uchyleniu lub utrzymaniu w dalszym ciągu zarządzonego w dochodzeniu dyscyplinarnym zawieszenia w czynnościach służbowych decyduje zwierzchnik sądowno-karny.

6. Zawieszenia w czynnościach służbowych nie stosuje się w czasie wojny, mobilizacji oraz w przypadkach zwiększenia stanu liczebnego Sił Zbrojnych gdy tego wymaga interes obrony Państwa, stwierdzony uchwałą Rady Ministrów.

Rozdział II.

Zakres prawa karania przełożonych dyscyplinarnych.

Art. 33. 1. Przełożeni dyscyplinarni wymienieni w art. 2 ust. 1 pkt 1) — 4) mogą wymierzać następujące kary porządkowe i pozbawienia wolności:

w stosunku do podwładnych:	d-ca kompanii (szwadronu, baterii i eskadry lotniczej)	d-ca batalionu (dywizjonu kawalerii i artylerii)	zastępca dowódcy pułku	dowódca pułku
szeregowców, st. szeregowców (równorzędnych)	kary porządkowe do najwyższego wymiaru; areszt lekki do 9 dni; areszt średni do 7 dni; areszt ciężki do 5 dni;	kary porządkowe do najwyższego wymiaru; areszt lekki do 18 dni; areszt średni do 14 dni; areszt ciężki do 7 dni;	kary porządkowe do najwyższego wymiaru; areszt lekki do 21 dni; areszt średni do 21 dni; areszt ciężki do 10 dni;	kary porządkowe do najwyższego wymiaru; areszt lekki do 28 dni; areszt średni do 28 dni; areszt ciężki do 14 dni;
kaprali i plutonowych (równorzędnych)	kary porządkowe do najwyższego wymiaru; areszt lekki do 9 dni; areszt średni do 7 dni.	kary porządkowe do najwyższego wymiaru; areszt lekki do 18 dni; areszt średni do 14 dni;	kary porządkowe do najwyższego wymiaru; areszt lekki do 21 dni; areszt średni do 21 dni;	kary porządkowe do najwyższego wymiaru; areszt lekki do 28 dni; areszt średni do 28 dni;
sierżantów, st. sierżantów (równorzędnych)	kary porządkowe do najwyższego wymiaru; areszt domowy (kabinowy) do 7 dni; areszt lekki do 7 dni; areszt średni do 7 dni;	kary porządkowe do najwyższego wymiaru; areszt domowy (kabinowy) do 14 dni; areszt lekki do 14 dni; areszt średni do 14 dni;	kary porządkowe do najwyższego wymiaru; areszt domowy (kabinowy) do 21 dni; areszt lekki do 21 dni; areszt średni do 21 dni;	kary porządkowe do najwyższego wymiaru; areszt domowy (kabinowy) do 28 dni; areszt lekki do 28 dni; areszt średni do 28 dni;

w stosunku do podwładnych:	d-ca kompanii (szwadronu, baterii i eskadry lotniczej)	d-ca batalionu (dywizjonu kawalerii i artylerii)	zastępca dowódcy pułku	dowódca pułku
chorążych (równorzędnych)	nagana ustna i nagana pisemna; areszt domowy (kabinowy) do 7 dni; areszt lekki do 5 dni;	nagana ustna i nagana pisemna; areszt domowy (kabinowy) do 14 dni; areszt lekki do 9 dni; areszt średni do 7 dni;	nagana ustna i nagana pisemna; areszt domowy (kabinowy) do 21 dni; areszt lekki do 18 dni; areszt średni do 14 dni;	nagana ustna i nagana pisemna; areszt domowy (kabinowy) do 28 dni; areszt lekki do 28 dni; areszt średni do 28 dni;
oficerów młodszych	nagana ustna	nagana ustna i nagana pisemna; areszt domowy (kabinowy) do 9 dni; areszt garnizonowy do 7 dni;	nagana ustna i nagana pisemna; areszt domowy (kabinowy) do 14 dni; areszt garnizonowy do 14 dni;	nagana ustna i nagana pisemna; areszt domowy (kabinowy) do 21 dni; areszt garnizonowy do 21 dni;
oficerów starszych	—	nagana ustna i nagana pisemna; areszt domowy (kabinowy) do 7 dni;	nagana ustna i nagana pisemna; areszt domowy (kabinowy) do 14 dni;	nagana ustna i nagana pisemna; areszt domowy (kabinowy) do 21 dni;
oficerów sztabowych	—	—	nagana ustna i nagana pisemna; areszt domowy (kabinowy) do 5 dni.	nagana ustna i nagana pisemna; areszt domowy (kabinowy) do 9 dni.

2. Przełożeni dyscyplinarni wymienieni w art. 2 ust. 1 pkt 5) — 7) mają prawo nakładania wszystkich dyscyplinarnych kar porządkowych i pozbawienia wolności w stosunku do szeregowców i podoficerów do najwyższego wymiaru, a ponadto w stosunku do oficerów młodszych, starszych, sztabowych, generałów i admirałów w wymiarze następującym:

w stosunku do podwładnych:	d-ca piechoty dywizyjnej (artylerii dywizyjnej)	d-ca dywizji	d-ca okręgu korpusu i d-ca floty
oficerów młodszych	nagana ustna i nagana pisemna; areszt domowy (kabinowy) do 24 dni; areszt garnizonowy do 21 dni;	nagana ustna i nagana pisemna; areszt domowy (kabinowy) do 28 dni; areszt garnizonowy do 28 dni;	nagana ustna i nagana pisemna; areszt domowy (kabinowy) do 28 dni; areszt garnizonowy do 28 dni;
oficerów starszych	nagana ustna i nagana pisemna; areszt domowy (kabinowy) do 24 dni;	nagana ustna i nagana pisemna; areszt domowy (kabinowy) do 28 dni;	nagana ustna i nagana pisemna; areszt domowy (kabinowy) do 28 dni;
oficerów sztabowych	nagana ustna i nagana pisemna; areszt domowy (kabinowy) do 14 dni;	nagana ustna i nagana pisemna; areszt domowy (kabinowy) do 21 dni;	nagana ustna i nagana pisemna; areszt domowy (kabinowy) do 28 dni;
oficerów sztabowych na stanowisku dowódców pułku i równorzędnych	nagana ustna	nagana ustna i nagana pisemna; areszt domowy (kabinowy) do 14 dni;	nagana ustna i nagana pisemna; areszt domowy (kabinowy) do 21 dni;
oficerów sztabowych na stanowiskach dowódcy piechoty dywizyjnej, artylerii dywizyjnej i równorzędnych	—	nagana ustna;	nagana ustna i nagana pisemna;
dowódców brygady	—	nagana ustna;	nagana ustna;
dowódców dywizji i równorzędnych	—	—	nagana ustna.

3. Zakres prawa karania zastępcy dowódcy pułku oraz dowódcy piechoty dywizyjnej (artylerii dywizyjnej) rozciąga się na osoby służbowo im podległe tudzież inne osoby, które w związku z wyszkoleniem popełniły czyn karalny.

Art. 34. 1. Inspektorowie armii (dowódcy armii), wiceministrowie spraw wojskowych, szef sztabu głównego, generałowie do prac przy Generalnym Inspektorze Sił Zbrojnych, inspektor obrony powietrznej państwa oraz szef kierownictwa marynarki wojennej, posiadają taki zakres prawa karania dyscyplinarnego jak dowódcy okręgu korpusu z tym, że w stosunku do oficerów na stanowisku dowódcy brygady lub dywizji (równorzędnym) mogą nakładać również karę nagany pisemnej.

2. Inspektorowie armii, oraz generałowie do prac przy Generalnym Inspektorze Sił Zbrojnych posiadają określony w ust. 1 zakres prawa karania w stosunku do osób służbowo im podległych oraz podczas inspekcji w stosunku do wszystkich osób należących do inspekcjonowanej jednostki, w której w związku z przedmiotem odbywającej się inspekcji popełniono czyn karalny.

3. Szef kierownictwa marynarki wojennej posiada określony w ust. 1 zakres władzy dyscyplinarnej również w stosunku do dowódcy floty.

Art. 35. Generalny Inspektor Sił Zbrojnych, Naczelny Wódz oraz Minister Spraw Wojskowych mogą nakładać na wszystkie osoby służbowo im podległe kary porządkowe i pozbawienia wolności do najwyższego wymiaru.

Art. 36. 1. Wskazany w art. 33 ust. 1 i 2 zakres prawa karania zwiększa się dla niżej wymienionych przełożonych według zasad następujących:

- 1) Dowódcy jednostek wydzielonych (samodzielnych). Jeżeli wydzielona jednostka jest równa lub większa od kompanii (jednostki równorzędnej) dowódca jej posiada zakres władzy dyscyplinarnej o jeden stopień wyższy, niż mu to przysługuje z tytułu zajmowanego stanowiska służbowego; jeżeli jednostka wydzielona jest mniejszą od kompanii (jednostki równorzędnej) dowódca takiej jednostki posiada zakres władzy dyscyplinarnej dowódcy kompanii.
- 2) Dowódcy morskich okrętów i statków. Dowódcy ci w czasie znajdowania się morskich okrętów i statków poza strefą polskich wód terytorialnych posiadają zakres prawa karania o jeden stopień wyższy, niż im przysługuje z tytułu zajmowanego stanowiska służbowego. Ten zakres prawa karania służy wymienionym dowódcom pod warunkiem, że nie mają oni możliwości złożenia

meldunku swemu przełożonemu usłnie, sygnałem lub na piśmie.

3) Komendanci garnizonów. Komendanci garnizonów posiadają zakres władzy dyscyplinarnej o jeden stopień wyższy niż im przysługuje z tytułu zajmowanego stanowiska służbowego; tego przepisu nie stosuje się jednak jeżeli komendant garnizonu zajmuje stanowisko służbowe, do którego przywiązana jest władza dyscyplinarna dowódcy dywizji lub wyższa.

4) Komendanci transportów (konwojów). Komendanci transportów (konwojów) posiadają zakres władzy dyscyplinarnej o jeden stopień wyższy, niż im przysługuje z tytułu zajmowanego stanowiska służbowego. Jeżeli władza dyscyplinarna w ogóle im nie przysługuje, to oficerowie młodszy posiadają zakres władzy dyscyplinarnej dowódcy kompanii, a oficerowie starsi i sztabowi — zakres władzy dyscyplinarnej dowódcy batalionu.

2. W czasie wojny i mobilizacji przełożeni od dowódcy armii (dowódcy floty) wzwym mogą przyznać podległym sobie dowódcom, władzę dyscyplinarną przywiązaną do stanowisk wyższych o jeden stopień.

Art. 37. 1. Władza karania przewinień dyscyplinarnych służy również podoficerom zajmującym stanowiska służbowe dowódców jednostek wydzielonych (samodzielnych) lub też komendantów transportów (konwojów) w stosunku do podporządkowanych im służbowo żołnierzy w stopniu niższym lub równym.

2. W warunkach przewidzianych w ust. 1 podoficerowie mogą nakładać następujące kary dyscyplinarne:

- 1) meldowanie się w ubiorze polowym, a w marynarce wojennej w ubiorze desantowym do 3 dni;
- 2) zakazu opuszczania koszar (okrętu) do 3 dni;
- 3) aresztu lekkiego do 2 dni.

Art. 38. Jeżeli na obszarze operacyjnym podoficer wojska lub marynarki wojennej zajmuje czasowo stanowisko dowódcy kompanii (szwadronu, baterii lub eskadry lotniczej), przysługuje mu w czasie sprawowania dowództwa władza dyscyplinarna dowódcy kompanii (szwadronu, baterii lub eskadry lotniczej) w stosunku do podporządkowanych mu żołnierzy w stopniu niższym lub równym.

Art. 39. 1. W czasie pokoju prawo nakładania dyscyplinarnej kary na czci obniżenia stopnia wojskowego służy:

- 1) w stosunku do starszych szeregowców, kaprales i plutonowych (równorzędnych) — dowódcy pułku oraz dowódcom równorzędnym i wyższym;
- 2) w stosunku do sierżantów i starszych sierżantów (równorzędnych) — dowód-

cy dywizji oraz dowódcom równorzędnym i wyższym;

3) w stosunku do chorążych — Ministrowi Spraw Wojskowych.

2. O ile chodzi o podchorążych-uczników szkół kształcących na oficerów służby stałej wojska lub marynarki wojennej, to kara obniżenia stopnia wojskowego może być nałożoną przez komendanta szkoły i jego przełożonych, a o ile chodzi o podoficerów lub starszych szeregowców (równorzędnych) uczniów kursów kształcących na oficerów rezerwy, przez przełożonego o uprawnieniach dowódcy dywizji i jego przełożonych.

3. W czasie wojny i mobilizacji prawo nakładania dyscyplinarnej kary na czci obniżenia stopnia wojskowego służy w stosunku do wszystkich podoficerów dowódcy pułku oraz dowódcom równorzędnym i wyższym.

Art. 40. 1. Prawo nakładania dyscyplinarnej kary na czci zwolnienia ze służby służy:

1) w stosunku do starszych szeregowców, kaprali i plutonowych (równorzędnych) — dowódcy pułku oraz dowódcem równorzędnym i wyższym;

2) w stosunku do sierżantów i st. sierżantów (równorzędnych) — dowódcy dywizji oraz dowódcem równorzędnym i wyższym;

3) w stosunku do chorążych — Ministrowi Spraw Wojskowych.

2. O ile chodzi o podchorążych-uczników szkół kształcących na oficerów służby stałej wojska lub marynarki wojennej, to kara zwolnienia ze służby może być nałożoną przez komendanta szkoły i jego przełożonych.

Rozdział III.

Nakładanie kar dyscyplinarnych.

Art. 41. 1. Winnego popełnienia czynu karalnego w drodze dyscyplinarnej należy wezwać (przedstawić) do raportu karnego; raport karny odbywa się przed przełożonym właściwym do nałożenia kary dyscyplinarnej.

2. Przy raporcie karnym nie wymierza się zasadniczo kary, a tylko jeżeli ma nastąpić ukaranie dyscyplinarne, oznajmia się wezwanemu (przedstawionemu) do raportu, że zostanie ukarany.

3. Karę nagany ustnej wymierza się zawsze bezpośrednio przy raporcie karnym.

Art. 42. 1. Bez przedstawienia winnego do raportu karnego można nałożyć karę dyscyplinarną:

1) gdy wyższy przełożony dyscyplinarny nakłada karę dyscyplinarną stosownie do art. 7, a winny był na okoliczności sprawy przesłuchany;

2) gdy Minister Spraw Wojskowych lub dowódca dywizji (równorzędny) albo

wyższy nakłada dyscyplinarną karę na czci, a winny był przesłuchany sądownie lub przez prokuratora wojskowego (oficera sądowego), albo też w toku dochodzenia administracyjnego lub dyscyplinarnego;

3) gdy zwierzchnik sądowno-karny nakłada karę dyscyplinarną, a winny był przesłuchany sądownie lub przez prokuratora wojskowego (oficera sądowego), albo też w toku dochodzenia administracyjnego lub dyscyplinarnego;

4) w stosunku do osób nie pełniących czynnej służby wojskowej po uprzednim protokolarnym przesłuchaniu winnego lub złożeniu przez niego pisemnego wyjaśnienia (raportu).

2. O ukaraniu dyscyplinarnym bez przedstawienia do raportu karnego zawiadamia ukaranego, pełniącego czynną służbę wojskową, bezpośredni przełożony dyscyplinarny przy raporcie karnym. Ukaranych nie będących w czynnej służbie wojskowej zawiadamia się o nałożeniu kary dyscyplinarnej pisemnie, z pominięciem raportu karnego.

Art. 43. 1. Przy wymierzaniu kar dyscyplinarnych należy dbać o to, aby kary były stosowane sprawiedliwie, celowo, z uwzględnieniem stopniowania kar i po uprzednim wyczerpaniu wszelkich innych środków wychowawczych będących w dyspozycji przełożonego jako to: pouczenie, upomnienie, ostrzeżenie itp.

2. Za jeden czyn można nałożyć tylko jedną karę dyscyplinarną, którą należy wymierzyć w granicach prawa karania służącego przełożonemu dyscyplinarnemu. Przy wymiarze kary należy przede wszystkim uwzględnić następstwa popełnionego czynu ujemne dla służby, a poza tym rodzaj i stopień winy, właściwości charakteru, poczucie honoru, ambicję, dotychczasowe zachowanie się winnego i jego stanowisko służbowe.

3. Jeżeli sprawca dopuścił się przed nałożeniem kary kilku czynów, podlegających ukaraniu dyscyplinarnemu, wymierza się za wszystkie czyny jedną karę dyscyplinarną odpowiednio surowszą ze względu na zbieg czynów. Surowszą karę należy również wymierzyć, jeżeli sprawca dopuścił się ponownie takiego samego lub podobnego czynu, za jaki był już dyscyplinarnie lub sądownie karany.

Art. 44. 1. Przełożony dyscyplinarny może według własnego uznania zaliczyć na poczet dyscyplinarnej kary wolnościowej czas zatrzymania (art. 31) w całości lub w części.

2. Czasu zatrzymania trwającego poniżej 24 godzin nie zalicza się na poczet kary dyscyplinarnej.

Art. 45. Przełożony dyscyplinarny, który nałożył karę dyscyplinarną nie może jej zmienić.

Art. 46. 1. Nałożoną karę dyscyplinarną należy uchylić, jeżeli:

- 1) przed ukończeniem wykonania kary dyscyplinarnej wyjdą w danej sprawie na jaw nowe okoliczności niezbrane przy nakładaniu kary, które wskazują na to, że karę nałożono niesłusznie;
- 2) wyjdą na jaw okoliczności, które wskazują, że sprawa nie nadaje się do ukarania dyscyplinarnego, lecz powinna być skierowaną na drogę postępowania sądowego;
- 3) ukaranie dyscyplinarne nastąpiło wbrew przepisom niniejszym.

2. Uchylenie nałożonej kary dyscyplinarnej należy do właściwości wyższego przełożonego dyscyplinarnego.

Art. 47. W czasie wojny i mobilizacji przełożony dyscyplinarny, który karę nałożył może ją darować, gdy natychmiastowe wykonanie kary było niemożliwe, a zachowanie się ukaranego po nałożeniu kary uzasadnia jej darowanie.

Art. 48. 1. Przed nałożeniem dyscyplinarnej kary na czci zwolnienia ze służby przeprowadza się postępowanie ostrzegawcze.

2. Z wnioskiem o wszczęcie postępowania ostrzegawczego występuje bezpośredni przełożony dyscyplinarny do przełożonego dyscyplinarnego mającego prawo nakładania dyscyplinarnej kary na czci zwolnienia ze służby. Ten przełożony — jeżeli przychylił się do wniosku, przeprowadza postępowanie ostrzegawcze sam, albo jeśli jest na stanowisku wyższym od dowódcy pułku, zleca jego przeprowadzenie przełożonemu o uprawnieniach co najmniej dowódcy pułku.

3. Postępowanie ostrzegawcze przeprowadza się w sposób następujący:

- 1) przełożony przeprowadzający postępowanie ostrzegawcze wzywa przy raporcie karnym winnego do poprawy i wyznaczając mu odpowiedni okres poprawy, nie krótszy niż 3 miesiące i nie dłuższy niż 6 miesięcy, udziela mu ostrzeżenia, że w razie popełnienia w okresie poprawy nowego czynu karnego sądownie lub dyscyplinarnie może zostać ukarany dyscyplinarnie karą na czci zwolnienia ze służby;
- 2) ostrzeżenia udziela się w obecności bezpośredniego przełożonego dyscyplinarnego, 2 podoficerów równych lub wyższych stopniem od winnego, a w formacjach broni ponadto w obecności szefa pododdziału;
- 3) o udzieleniu ostrzeżenia spisuje się protokół, który podpisuje winny oraz w jego obecności przełożony udzielający ostrzeżenia i świadkowie obecni przy udzieleniu ostrzeżenia.

Art. 49. 1. Po udzieleniu ostrzeżenia przełożony zarządza, jeżeli uzna to za możliwe

i wskazane przeniesienie ostrzeżonego do innego pododdziału.

2. Początek okresu poprawy liczy się od dnia przeniesienia ostrzeżonego, jeżeli zaś przeniesienie nie nastąpiło — od dnia udzielenia ostrzeżenia.

3. Ostrzeżenie ogłasza się w rozkazie dziennym, podając je do wiadomości żołnierzy w stopniu równym i wyższym pododdziału, w którym ostrzeżony pełnił służbę.

Art. 50. Jeżeli w okresie poprawy starszy szeregowiec lub podoficer (równorzędny), któremu udzielono ostrzeżenia, dopuści się nowego czynu karnego sądownie lub dyscyplinarnie, przełożony właściwy do nałożenia kary zwolnienia ze służby może taką karę nałożyć, jeżeli zachodzą warunki określone w art. 28. Przełożony może jednak nałożyć inną karę dyscyplinarną, jeżeli w danym przypadku uważa ją za wystarczającą.

DZIAŁ III.

Postępowanie wykonawcze.

Rozdział I.

Wykonanie kar dyscyplinarnych.

Art. 51. 1. Wyższy przełożony dyscyplinarny (art. 7) lub władza wojskowa, wymieniona w art. 8 zawiadamia o nałożeniu kary dyscyplinarnej bezpośredniego przełożonego dyscyplinarnego ukaranego, wymieniając czyn, za który nastąpiło ukaranie oraz rodzaj i wysokość nałożonej kary; w przypadku zarządzenia wykonania kary zawiadamia się także o jej wykonaniu.

2. O ukaraniu dyscyplinarnym za przestępstwo ścigane na wniosek pokrzywdzonego, jego władzy przełożonej lub z oskarżenia prywatnego (art. 12 ust. 3) przełożony dyscyplinarny zawiadamia stawiającego wniosek lub oskarżyciela prywatnego.

3. O nałożeniu kary dyscyplinarnej w przypadku przewidzianym w art. 42 ust. 1 pkt 3) zwierzchnik sądowo-karny zawiadamia wojskowego prokuratora okręgowego (oficera sądowego).

Art. 52. 1. Dyscyplinarne kary porządkowe oraz kary pozbawienia wolności, nałożone na żołnierza w czynnej służbie wojskowej, ogłasza się w najbliższym rozkazie po odbyciu raportu karnego, a jeżeli nałożenie kary nastąpiło z pominięciem raportu karnego — niezwłocznie po jej nałożeniu. Dyscyplinarne kary na czci ogłasza się po upływie terminu do wniesienia zażalenia z powodu nałożenia kary, a w razie wniesienia takiego zażalenia, dopiero po jego ostatecznym odmownym załatwieniu.

2. Kary nałożone na szeregowców i starszych szeregowców (równorzędnych) ogłasza się w rozkazie dziennym, odczytywanym na

zbiórce, — nałożone na podoficerów (równorzędnych) w dodatku do rozkazu dziennego, podawanym do wiadomości podoficerów w stopniu równym i wyższym, — nałożone na oficerów — w rozkazie oficerskim podawanym do wiadomości oficerów w stopniu równym i wyższym.

3. Kary ogłasza się zasadniczo w obrębie pododdziału (oddziału), do którego należy ukarany. Wyższy przełożony dyscyplinarny, który nałożył karę dyscyplinarną, może również zarządzić ogłoszenie jej w szerszym zakresie.

Art. 53. 1. Przełożony zarządza wykonanie dyscyplinarniej kary porządkowej lub pozbawienia wolności zasadniczo niezwłocznie po ogłoszeniu kary w rozkazie, jeżeli względy służbowe na to pozwalają.

2. Jeżeli jednak nałożono karę aresztu średniego, ciężkiego lub garnizonowego na jedną z osób wskazanych w art. 10 pkt 1) w czasie odbywania przez nią ćwiczeń wojskowych, karę taką należy w zasadzie wykonać dopiero po odbyciu przez ukaranego ćwiczeń, chyba, że względy karności wojskowej wymagają niezwłocznego wykonania kary. W tym przypadku karę wykonywa się niezwłocznie, a czas służby zaniedbany przez jej odbywanie ma być odsłużony przez ukaranego bezpośrednio po odbyciu kary.

3. Wykonanie kary aresztu kabinowego lub garnizonowego przez dowódców okrętów i zespołów może nastąpić dopiero po wyrażeniu zgody przez dowódcę floty na termin rozpoczęcia wykonania kary, a o ile chodzi o dowódców okrętów, statków i zespołów flotylli rzecznej — przez dowódcę flotylli rzecznej.

4. Dyscyplinarne kary na czci wykonywa się dopiero po upływie terminu do wniesienia zażalenia z powodu nałożenia kary, a w razie wniesienia takiego zażalenia dopiero po jego ostatecznym odmownym załatwieniu.

Art. 54. 1. Wykonanie kary zarządza bezpośrednio przełożony dyscyplinarny ukaranego, bez względu na to, czy on sam karę nałożył, czy też inny przełożony dyscyplinarny. Nie dotyczy to kary nagany ustnej, którą wykonywa przełożony, który ją nałożył.

2. Komendanci garnizonów (miast), komendanci i oficerowie placu oraz dowódcy okrętów lub zespołu mogą zarządzić wykonanie kary nałożonej przez nich w warunkach art. 8.

3. Jeżeli po nałożeniu kary, a przed zarządzeniem jej wykonania nastąpiło przeniesienie lub przydział (przydzielenie) ukaranego do innej jednostki — wykonanie kary zarządza nowy przełożony.

Art. 55. 1. Przełożony, zarządzając wykonanie dyscyplinarnych kar porządkowych, powinien dbać o to, aby przez wykonanie tych kar służba nie doznawała uszczerbku.

2. Jeżeli w czasie wykonywania kary porządkowej nastąpiło ukaranie winnego karą pozbawienia wolności, należy przerwać wykonanie kary porządkowej do czasu odbycia przez ukaranego kary pozbawienia wolności.

Art. 56. 1. Dyscyplinarne kary pozbawienia wolności, z wyjątkiem aresztu domowego, wykonywa się w aresztach garnizonowych i oddziałowych. W stosunku do załóg okrętów wojennych kary te wykonywa się na okrętach, jeżeli warunki na to pozwalają; w przeciwnym razie kary te wykonywa się na lądzie. Osoby nie będące w czynnej służbie wojskowej, ukarane dyscyplinarną karą pozbawienia wolności, z wyjątkiem kary aresztu domowego, odbywają karę w areszcie garnizonowym, najbliższym miejsca ich pobytu.

2. Przepisy wydane przez Ministra Spraw Wojskowych określają urządzenie aresztów garnizonowych i oddziałowych, sposób przyjmowania ukaranych do aresztu oraz sposób prowadzenia kontroli nad wykonaniem kary.

Art. 57. 1. W razie ukarania aresztem garnizonowym oficera pełniącego czynną służbę wojskową przełożony dyscyplinarny, który karę nałożył, postanawia, czy ukarany ma udać się sam do miejsca zamknięcia, czy też ma być tam odstawiony. Decyzję należy ogłosić w rozkazie oficerskim równocześnie z ogłoszeniem kary.

2. Osoba nie będąca w czynnej służbie wojskowej, ukarana dyscyplinarną karą pozbawienia wolności, ma stosownie do rozkazu właściwego przełożonego (art. 54) udać się sama do miejsca zamknięcia. W razie niestawienia się w wyznaczonym terminie bez usprawiedliwionych powodów do odbycia kary, przełożony powyższy zarządza doprowadzenie do miejsca zamknięcia:

- 1) żołnierzy w stanie spoczynku lub pozostających w stanie nieczynnym — przez organa wojskowe;
- 2) innych osób — przez powiatową władzę administracji ogólnej właściwą ze względu na miejsce pobytu tych osób.

Art. 58. 1. Odbywanie aresztu ciężkiego poprzedzają oględziny lekarskie celem stwierdzenia zdolności fizycznej ukaranego do odbycia tej kary.

2. Jeżeli według orzeczenia lekarza ukarany nie może kary tej odbywać z powodu złego stanu zdrowia, należy wykonanie kary odroczyć lub wykonywaną karę przerwać do czasu powrotu ukaranego do zdrowia.

3. Jeżeli ze względu na rozmieszczenie oddziałów wojskowych lub też inne szczególne warunki, nie może nastąpić niezwłoczne stwierdzenie przez lekarza zdolności fizycznej ukaranego do odbywania kary aresztu ciężkiego i wskutek tego wykonanie tej kary musiałoby ulec odroczeniu na czas powyżej 24 godzin ze

szkodą dla utrzymania karności, właściwy przełożony (art. 54) zarządza niezwłocznie jej wykonanie bez poprzednich oględzin lekarskich ukaranego. Ukaranego ma być jednak poddany niezwłocznie oględzinom lekarskim w czasie odbywania kary, jeżeli powstanie tylko możliwość takiego zbadania.

Art. 59. 1. W czasie wojny, mobilizacji, podczas manewrów, ćwiczeń lub koncentracji połączonych z czasową zmianą miejsca postoju oraz w braku odpowiednich pomieszczeń przystosowanych do wykonywania dyscyplinarnych kar pozbawienia wolności, można zamienić karę aresztu lekkiego, średniego lub ciężkiego nałożoną na szeregowców i starszych szeregowców (równorzędnych) pełniących czynną służbę wojskową, na karę stójki pod karabinem (szablą).

2. Karę aresztu lekkiego zamienia się w stosunku: jeden dzień aresztu lekkiego na jedną godzinę stójki pod karabinem (szablą) na baczność. Karę aresztu średniego zamienia się w stosunku: jeden dzień aresztu średniego na dwie godziny stójki pod karabinem (szablą) na baczność z przerwą co najmniej godzinną po odbyciu pierwszej godziny kary. Karę aresztu ciężkiego zamienia się w stosunku: jeden dzień aresztu ciężkiego na dwie godziny stójki w pełnym rynsztunku polowym pod karabinem (szablą) na baczność, z przerwą co najmniej godzinną po odbyciu pierwszej godziny kary.

3. W jednym dniu może być zastosowana tylko 1 godzina stójki pod karabinem (szablą) zamiast kary aresztu lekkiego, albo 2 godziny stójki pod karabinem (szablą) zamiast kary aresztu średniego lub ciężkiego.

4. Karę stójki należy zarządzać tylko w miejscach nieuczęszczanych przez osoby cywilne; wykonanie kary stójki zastępującej areszt ciężki powinny poprzedzać oględziny lekarskie, celem stwierdzenia zdolności fizycznej ukaranego do odbycia tej kary.

5. Zamiany kar aresztu na stójkę pod karabinem (szablą) nie stosuje się do kobiet.

R o z d z i a ł II.

Ewidencja kar i zażaleń.

Art. 60. 1. Dla użytku władz wojskowych prowadzi się ewidencję kar, do której wpisuje się kary dyscyplinarne (z wyjątkiem kary nagany ustnej) oraz ostrzeżenia.

2. Przepisy wydane przez Ministra Spraw Wojskowych określają sposób prowadzenia ewidencji kar, przełożonych którzy ją prowadzą oraz kontrolę tej ewidencji.

Art. 61. 1. Kary dyscyplinarne oraz ostrzeżenia wykreśla się z ewidencji kar i innych dokumentów osobistych (okresowe uzupełnienia do kart kwalifikacyjnych) tak, by stały się one nieczytelne w przypadkach:

- 1) mianowania żołnierza zawodowym podoficerem (starszym marynarzem) lub podoficera — oficerem;
- 2) po upływie dwóch lat od wykonania kary nałożonej na szeregowca lub podoficera, jeżeli w tym czasie nie był on karany sądownie i dyscyplinarnie;
- 3) przy mianowaniu oficera oficerem sztabowym lub generałem (admirałem);
- 4) po upływie trzech lat od wykonania kary nałożonej na oficera, jeżeli w tym czasie nie był on karany sądownie, w drodze orzeczenia officerskiego sądu honorowego i dyscyplinarnie.

2. Ukaranie żołnierza karą nagany ustnej w okresach wymienionych w ust. 1 pkt 2) lub 4) nie stanowi przeszkody do wykreślenia kary z ewidencji.

3. Kary dyscyplinarne ulegają również wykreśleniu w razie uchylecia ich, lub darowania kary.

4. Ostrzeżenia ulegają wykreśleniu po upływie okresu poprawy.

Art. 62. 1. Wykreślenie kary zarządza z urzędu przełożony, który prowadzi ewidencję kar.

2. Wykreślenie kary pociąga za sobą ten skutek, iż ukaranego, którego dotyczy wykreślona kara, uważa się za niekaranego.

3. Wykreślenie ostrzeżenia pociąga za sobą ten skutek, że ostrzeżenie uważa się za niebyłe.

DZIAŁ IV.

Przepisy przejściowe i końcowe.

Art. 63. Uprawnienia dyscyplinarne nadane poszczególnym przełożonym według dotychczas obowiązujących przepisów pozostają nadal w mocy; mogą być one zmieniane rozkazem Ministra Spraw Wojskowych.

Art. 64. Kary dyscyplinarne nałożone, a nie odbyte przed dniem wejścia w życie dekretu niniejszego, wykonywa się według przepisów dotychczas obowiązujących.

Art. 65. Przepis art. 61 o wykreśnianiu kar dyscyplinarnych z ewidencji stosuje się również do kar dyscyplinarnych i ostrzeżeń nałożonych lub udzielonych przed dniem wejścia w życie dekretu niniejszego.

Art. 66. Z dniem wejścia w życie dekretu niniejszego traci moc obowiązującą rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 sierpnia 1925 r. w sprawie wojskowych przepisów dyscyplinarnych (Dz. U. R. P. Nr 91, poz. 638).

Art. 67. Wykonanie dekretu niniejszego porucza się Ministrowi Spraw Wojskowych.

Art. 68. Dekret niniejszy wchodzi w życie z dniem 1 października 1939 r.

Prezydent Rzeczypospolitej: *I. Mościcki*
Minister Spraw Wojskowych: *Kasprzycki*